

MŁODA POLSKA

EPIKA, DRAMAT

SŁONIK

gabinet terapii dysleksji

www.slunik-terapia.pl

MŁODA POLSKA

EPIKA

W.S. Reymont

„Chłopi”

Powieść składa się z czterech części: „Jesień”, „Zima”, „Wiosna” i „Lato”, które przedstawiają życie chłopów ze wsi Lipce z przełomu XIX i XX wieku.

To epopeja polskiej wsi, ponieważ:

- *zawiera realistyczny, szczegółowy opis codziennego życia na wsi z przełomu XIX i XX wieku*
- *losy bohaterów ukazane zostały na tle ważnych wydarzeń dziejowych*
- *występuje bohater zbiorowy*

SŁONIK
gabinet terapii dysleksji

www.slonik-terapia.pl

Problemy poruszane w utworze:

- *hierarchia społeczna i bieda,*
- *ciężka praca na roli,*
- *przywiązanie do tradycji i religii,*
- *konflikt między pokoleniami.*

Obraz mieszkańców wsi Lipce jest zróżnicowany pod względem majątkowym. Od ilości posiadanej ziemi zależało miejsce w grupie. To najbogatsi cieszyli się największym szacunkiem i mieli decydujący głos w sprawie gromady.

- *najbogatsi (Maciej Boryna)*
- *średniozamożni (Dominikowa)*
- *biedota (Bylica)*
- *parobkowie i komornicy*

Mimo zróżnicowania majątkowego, wszyscy podlegają tym samym prawom i obchodzą te same obyczaje:

- *tradycje weselne*
- *święta religijne (tom 1 – Zaduszki)*
- *za niewierność czeka surowa kara*
- *obowiązującego porządku społecznego nie należy zmieniać – takim ustalił go Bóg*
- *ziemia stanowi największą wartość, bywa źródło konfliktów*
- *walka o zapewnienie bytu sobie i rodzinie*
- *decyzje podejmowane są większością głosów, a decydujący głos mają najbogatsi*

Bohaterowie

Maciej Boryna – ma 58 lat. Największą wartość stanowiła dla niego praca i ziemia. Zdecydował się na ślub z młodziutką Jagną, ponieważ nie chciał iść na wycug.

Antek Boryna – najstarszy syn Macieja i mąż Hanki. Ma romans z Jagną, chce, aby ojciec przepisał mu ziemię, uważa mu się ona należy.

Jagna Paczesiówna – 19-letnia dziewczyna, zupełnie inna niż pozostałe kobiety ze wsi. Nie interesuje jej ziemia, jest typem marzycielki, ma dusze artystki. Szuka miłości i romansuje z Antkiem. Zostaje wykluczona z gromady.

Hanka – żona Antka, córka biednego Bylicy. Pokorna, cicha, znosiła upokorzenia ze strony męża i teścia. W trudnym momencie wzięła na siebie ciężar prowadzenia gospodarstwa i odpowiedzialności za rodzinę.

MŁODA POLSKA

Dramat

S. Wyspiański

„Wesele”

Geneza:

W listopadzie 1900 roku odbyło się wesele poety Lucjana Rydla z chłopką Jadwigą Mikołajczykówną. Uczestniczył w nim Wyspiański, a wydarzenie to stało się inspiracją do napisania dramatu.

Bohaterowie mają swoje pierwowzory, np.

- *malarz Włodzimierz Tetmajer, przyrodni brat Kazimierza Przerwy-Tetmajera to Gospodarz*
- *poeta Lucjan Rydel to Pan Młody*
- *poeta Kazimierz Przerwa – Tetmajer to Poeta*
- *redaktor czasopisma „Czas” Rudolf Starzewski to Dziennikarz*
- *chłopka Jadwiga Mikołajczykówna to Panna Młoda*
- *siostra Jadwigi Mikołajczykówny, Anna Tetmajerowa to Gospodyni*
- *pisarz gminny Błażej Czepiec to Czepiec*

Inteligencja: *Pan Młody, Gospodarz, Radczyni, Poeta, Dziennikarz, Nos*
Chłopi: *Panna Młoda, Gospodyni, Czepiec, Dziad, Jasiek*

Akt I

Ma charakter realistyczny. Na weselu gromadzą się przedstawiciele dwóch grup społecznych: inteligencji i chłopów. Bawią się razem, ale z ich rozmów wynika, że wciąż są podzieleni i nie potrafią dojść do porozumienia (np. rozmowa Czepca z Dziennikarzem, Radczyni z Kliminą). Dzieli ich właśnie, rozpamiętywanie historii (rabacji galicyjskiej – rozmowa Pana Młodego i Gospodarza) oraz nierozliczone krzywdy. Ich jedność jest tylko pozorna – wspólna zabawa na weselu to „narodowa szopa”.

Akt II

Ma charakter symboliczno-wizyjny. Wyspiański wprowadził do dramatu elementy fantastyczne i symboliczne, demaskując w ten sposób słabości bohaterów. Przybycie „osób dramatu” zapowiada Chochół:

- Widmo przybywa do Marysi i jest symbolem niespełnionej romantycznej miłości.*
- Stańczyk przychodzi do Dziennikarza i jest symbolem mądrości politycznej, a także głosem wewnętrznym bohatera, który usypia naród.*
- Rycerz zjawia się Poecie i jest symbolem marzeń o potędze, wielkim czynie.*
- Hetman objawia się Panu Młodemu i jest symbolem fałszu, zdrady narodowej.*
- Upiór przychodzi do Dziada i jest symbolem mordy dokonanej na panach oraz podziałów społecznych.*
- Wernyhora pojawia się Gospodarzowi i jest symbolem porozumienia, patriotyzmu, zapowiedzi wolności i zjednoczenia.*

Akt III

Ma charakter realistyczno-symboliczny, kończy się sceną finałowego chocholego tańca.

W dramacie dostrzec można liczne przedmioty i sceny symboliczne, np. :

- Chocholi taniec – symbol odłożenia kwestii ojczyzny na potem, uśpienie.*
- Kaduceusz – symbol idei politycznej, ale w ręku Dziennikarza usypiania narodu, manipulowania nim.*
- Złota podkowa – symbol szczęścia, dostatku.*
- Bronowicka chata – symbol Polski, zjednoczonego narodu.*
- Czapka z pawimi piórami – symbol materializmu i próżności.*
- Sznur – oznacza niewolę.*

PREŚLANIE DRAMATU

- rozrachunek z mitami narodowymi: pozorną jednością między chłopstwem a panami z miasta, wizerunkiem legendarnego chłopca Piasta, przywódczej roli inteligencji.*
- surowa ocena społeczeństwa podzielonego przez historię i niepotrafiącego się porozumieć, co zaprzepaszcza szanse na odzyskanie niepodległości.*

